

Keskkonnaministri määruse „Tallinna linna kaitstava looduse üksikobjekti kaitse alla võtmine ja selle piiranguvööndi ulatus ning kaitstava looduse üksikobjekti kaitse alt väljaarvamine” eelnõu

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Keskkonnaministri määruse „Tallinna linna kaitstava looduse üksikobjekti kaitse alla võtmine ja selle piiranguvööndi ulatus ning kaitstava looduse üksikobjekti kaitse alt väljaarvamine” eelnõu on ette valmistatud looduskaitseaduse (edaspidi *LKS*) § 10 lõike 6 alusel. Eelnõukohase määrusega võetakse kaitse alla üks uus looduse üksikobjekt (puu, punane tamm) ning määratakse sellele piiranguvööndi ulatus. Samas arvatakse looduskaitse alt välja üks kaitstav looduse üksikobjekt (puu, must pappel). Sellest tulenevalt muudetakse keskkonnaministri 22. märtsi 2002. a määrust nr 15 „Tallinna linna territooriumil asuvaid kaitstavaid looduse üksikobjekte ümbritseva kaitsevööndi ulatus”.

Kaitse alla võetav punane tamm asub Tallinnas Pirita linnaosas Tuulenurga tn 6 katastriüksusel (tunnus 78402:201:0340). Kaitse alla võtmise põhieesmärk on tagada silmapaistva punase tamme (*Quercus rubra*) säilimine. Puu nimeks keskkonnaregistris määratakse Windecki punane tamm.

Kaitse alt väljaarvatav must pappel asub Tallinnas Kesklinna linnaosas A. Weizenbergi ja Narva mnt ristmiku nurgal.

Keskkonnaministri määruse eelnõu on koostanud Keskkonnameti kaitse planeerimise büroo kaitse planeerimise spetsialist Imbi Mets (tel 329 5543, e-post imbi.mets@keskkonnaamet.ee), eelnõu kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti kaitse planeerimise büroo juhtivspetsialist Riina Kotter (tel 503 7128, e-post riina.kotter@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti üldosakonna jurist Maiu Paloots (tel 5349 4399, e-post maiu.paloots@keskkonnaamet.ee), keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee). Keskkonnaministeeriumi kontaktisik eelnõu ministeeriumitevahelisel kooskõlastamisel ja kinnitamisel on Marika Erikson (tel 626 2880, e-post marika.erikson@envir.ee).

2. Eelnõu sisu, kaitse alla võtmise ja kaitse alt väljaarvamise põhjendused

2.1. Kaitse-eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele

Vastavalt *LKS* § 4 lõikele 6 on kaitstav looduse üksikobjekt teadusliku, esteetilise või ajaloolis-kultuurilise väärtusega elus või eluta loodusobjekt, nagu puu, allikas, rändrahn, juga, karestik, pank, astang, paljand, koobas, karst või nende rühm. Vastavalt *LKS* §-le 7 on loodusobjekti kaitse alla võtmise eeldused ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelistest lepingutest tulenev kohustus.

Tallinnas Pirita linnaosas asuva looduse üksikobjekti, punase tamme kaitse alla võtmise eelduseks on selle ohustatus, teaduslik ja esteetiline väärtus. Tamm on haruldane oma vanuse, tüve läbimõõdu ja kõrguse poolest, on hästi välja arenenud võraga ja dekoratiivne.

Ohustatus

Puudele võib ohuks olla ehitustegevus ja kaevetööd, juurte vigastamine või matmine ning toitumispinna katmine vettpidava katendiga teede ehituse käigus.

Teaduslik väärtus

Eluslooduse objektide, puude teaduslik väärtus seisneb nende vanuses ja mõõtmetes, st dendroloogiliselt pakub huvi, kui vanaks võivad pärismaiste ja võõrpuu liikide üksikud isendid elada ja missugused mõõtmed seejuures saavutatakse. Samuti pakub teaduslikku huvi puuliikide tavapärasest erinev kasvukuju või -vorm.

Eesteiline väärtus väljendub puude puhul nende võra ja tüve suursugususes ja/või eripärases kasvukujus, nad on põlispuudena silmapaistvad ning ilmestavad maastikku.

2.2. Loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekus

Punane tamm kasvab Windecki pargis (keskkonnaregistri kood KLO1200275) Pirita linnaosas. Keskkonnaamet tellis dendroloog Olev Abnerilt 2017. aastal ekspertiisi, mille eesmärk oli hinnata Windecki pargi väärtuseid üksikpuude või puurühmade tasandil. Ekspert tegi ettepaneku võtta Windecki pargi alal riikliku kaitse alla dendroloogiliselt väärtuslik puu punane tamm.

Punase tamme näol on tegemist Tallinna ja tõenäoliselt ka Eesti vanima punase tammega vanusega 130–140 aastat. Puu on mõõtmetelt suurim punane tamm Tallinnas ning asub Eesti ulatuses suurimate liigi isendite hulgas: rinnasdiameeter on 83 cm, kõrgus 24 m ja võra läbimõõt 13 m. Tamm on haruldane oma vanuse, tüve läbimõõdu ja kõrguse poolest, on hästi välja arenenud võraga, dekoratiivne ning sellel on dendroloogiline ja esteetiline väärtus. Puu on heas tervislikus seisundis, sirge ja terve tüve ning korrapärase võraga.

Kaitsealuste üksikpuudena on Eestis keskkonnaregistrisse kantud vaid kolm punast tamme:

- 1) Lipp-lapi punane tamm (KLO4000755) Viljandi maakonnas Mulgi vallas Vana-Kariste külas;
- 2) Tuvi pargi punane tamm (KLO4000133) Tallinnas Kesklinna linnaosas;
- 3) Põhja ehk punane tamm – Mihkli põhja tamm (KLO4000307) Hiiu maakonnas Hiiumaa vallas Lilbi külas.

Kuna Tuvi pargis kasvava punase tamme nimeks on juba „punane tamm”, siis eristamiseks on kaitse alla võetava objekti nimesse listatud asukohale viitav täiendus ning puu nimeks keskkonnaregistris määratakse „Windecki punane tamm”.

2.3. Kaitstava loodusobjekti tüübi valik

LKS § 4 lõike 6 kohaselt on kaitstav looduse üksikobjekt elus või eluta loodusobjekt, nagu puu, allikas, rändrahn, juga, kärestik, pank, astang, paljand, koobas, karst või nende rühm. Kaitseala on inimtegevusest puutumatusena hoitav või erinõuete kohaselt kasutatav ala, kus säilitatakse, kaitstakse, taastatakse, uuritakse või tutvustatakse loodust. Hoiuala on liikide elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, st kaitse-eesmärk on liikide ja koosluste kaitse. Püsielupaigana kaitstakse ainult konkreetse liigi elupaika. Kuna määruuses käsitletakse ainult üksikpuud, ei ole vajadust valida käsitletava objekti puhul mõnda teist kaitstava loodusobjekti tüüpi.

2.4. Piiranguvööndi ulatus

LKS § 68 lõige 1 sätestab, et looduse üksikobjekti kaitse alla võtmise otsuse jõustumisel moodustub selle ümber 50 m raadiuses piiranguvöönd, kui kaitse alla võtmise otsusega ei kehtestata piiranguvööndi väiksemat ulatust. Piiranguvööndi piiritlemisel on lähtutud põhimõttest, et see oleks piisav, et tagada objekti kaitse ja säilimine ning kaitstava objekti ja selle ümbruse terviklikkus. LKS-i kohane 50-meetrine piiranguvöönd on antudjuhul põhjendamatu ja ebaotstarbekas, kuna see ei ole nii suures ulatuses objekti säilimiseks vajalik.

Kaitse alla võetava looduse üksikobjekti ümber kehtestatakse 20 m raadiusega piiranguvöönd, mille ulatus on objekti asukohta ja looduslikke tingimusi arvesse võttes kaitse-eesmärgi tagamiseks optimaalne. Piiranguvööndi piiritlemise aluseks on Eesti põhikaart (1 : 10 000) ja maakatastri andmed.

Kaitse alla võetava looduse üksikobjekti piiranguvööndi pindala on 1250 m², mis paikneb kahel eraomandis oleval elamumaa sihtotstarbega katastriüksusel ja ühel munitsipaalomanduses oleval transpordimaa sihtotstarbega katastriüksusel. Hinnanguliselt on piiranguvööndi pindala Tuulenurga tn 6 katastriüksusel 655 m², Tuulenurga tn 8 katastriüksusel 245 m² ja Tuulenurga tänava katastriüksusel 350 m². Võrreldes väljatöötamise kavatsuse avalikustamise aegsete (7. juulist kuni 26. juulini 2018) andmetega on täpsustunud Windecki punase tamme asukoht ning piiranguvööndi pindala ja ulatus katastriüksustel on pisut muutunud.

Punase tamme piiranguvööndi ulatuse määramisel lähtuti puule ohuks olevatest tegevustest, nagu kaevetööd, juurte vigastamine või matmine, toitumispinna katmine vettpidava katendiga, teede ehitus ja laiendamine. Piiranguvööndi ulatus 20 m tagab punasele tammele püsivad valgustingimused ja veerežiimi toimimise ning aitab vältida võra ja juurestiku kahjustamist.

2.5. Kaitsekord

Kaitstavatele looduse üksikobjektidele ja nende piiranguvööndile kehtib keskkonnaministri 2. aprilli 2003. a määrusega nr 27 „Kaitstavate looduse üksikobjektide kaitse-eeskiri” kehtestatud kaitsekord.

2.5.1. Lubatud tegevused

Kaitstavate looduse üksikobjektide kaitse-eeskirjast lähtuvalt on üksikobjekti valitseja igakordsel nõusolekul üksikobjekti ümbritsevas piiranguvööndis lubatud uute ehitiste, kaasa arvatud ajutiste ehitiste püstitamine, teede ja liinirajatiste rajamine, uuendusraie tegemine, puhtpuistute kujundamine, üheliigiliste metsakultuuride ja energiapuistute rajamine ja üksikobjekti seisundit või ilmet mõjutava töö tegemine.

Eelnevalt loetletud tegevust saab kaitseala valitseja lubada ainult põhjendatud juhul, kui tegevus ei kahjusta kaitsealuse üksikobjekti võra ja juurestikku 20 m piiranguvööndi ulatuses.

Telkimine, lõkke tegemine ja rahvaürituse korraldamine on üksikobjekti ümbritsevas piiranguvööndis lubatud ainult kohas, mis on üksikobjekti valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud, ning eramaal omaniku loal. Kuna tegemist on eraomanduses oleva elamumaa sihtotstarbega maaga, tuleb tegevus kokku leppida maa omanikuga.

Kaitsealuse üksikobjekti juurde viivad erateed ja -rajad on päikese tõusust loojanguni avalikuks kasutamiseks ning kinnisasja omanik või valdaja peab tagama nimetatud ajal teiste isikute

juurdepääsu kaitstavale looduse üksikobjektile. Ehitise õues, kus asub kaitstav looduse üksikobjekt, võivad teised isikud viibida omaniku kehtestatud korras. Üksikobjekti sisaldava kinnisasja omanikul ei ole õigust keelata teiste isikute viibimist oma maal seoses teadusuuringute, järelevalve- või päästetöödega, mida tehakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

2.5.2. Keelatud tegevused

Kaitstavate looduse üksikobjektide kaitse-eeskirja kohaselt on kaitstava looduse üksikobjekti kahjustamine keelatud. LKS § 68 lõike 4 kohaselt on keelatud kaitse alla võetud looduse üksikobjekti kaitse-eeskirjaga vastuolus olev või objekti seisundit või ilmet kahjustada võiv tegevus, kui seda ei tingi objekti säilitamiseks või objektist tekkiva kahju vältimiseks rakendatavad abinõud.

Kaitstavate looduse üksikobjektide kaitse-eeskirja kohaselt on üksikobjekti ümbritsevas piiranguvööndis keelatud maavarade ja maa-ainese kaevandamine, veekogude veetaseme muutmine ja nende kallaste kahjustamine, uute maaparandussüsteemide rajamine ning jäätmete ladustamine.

Üksikobjekti ümbritsevas piiranguvööndis on keelatud sõiduki, maastikusõiduki või ujuvvahendiga sõitmine kohas, mis ei ole selleks määratud ja tähistatud, välja arvatud teadusalastel välitöödel, päästetöödel ja üksikobjekti hooldustöödel.

Tuulenurga tn 6, Tuulenurga tn 8 ja Tuulenurga tänava katastriüksustel puuduvad veekogud, seega ei kohaldu säte üksikobjekti piiranguvööndis veekogude veetaseme muutmise ja nende kallaste kahjustamise ning ujuvvahendiga sõitmise kohta.

2.5.3. Tegevuste kooskõlastamine üksikobjekti valitsejaga

Tegevused, mis on keelatud, kui selleks ei ole kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, on määratud vastavalt LKS § 14 lõikele 1. LKS alusel ei või ilma valitseja nõusolekuta kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlviku sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, lubada ehitada ehitusteatisel kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada või laiendada lautrit või paadisilda, anda projekteerimistingimusi, anda ehitusluba, rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatisi, ning jahiulukeid lisasöötä.

Tuulenurga tn 6 katastriüksusel puuduvad veekogud, seega ei kohaldu säte lubada üksikobjekti piiranguvööndis püstitada või laiendada lautrit või paadisilda. Samuti ei kohaldu säte jahiulukite lisasöötmise kohta, kuna Tallinna linnas tiheasustusosal ei ole tegemist jahimaaga.

Üksikobjekti valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis LKS-i või kaitse-eeskirja kohaselt vajab üksikobjekti valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada üksikobjekti kaitse-eesmärkide saavutamist või kaitstava üksikobjekti seisundit. Kui tegevust ei ole üksikobjekti valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud üksikobjekti valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta üksikobjekti kaitse-eesmärgi saavutamist või üksikobjekti seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

Praktikas on tingimuste esitamine kõige enam kasutatav võte, millega välditakse majandustegevuse kahjustavat mõju. Enamasti ei keelata tegevust, mis on kaitse-eeskirjas lubatud üksikobjekti valitseja nõusolekul, vaid püütakse kaalutlusõiguse kaudu leida lahendusi, kus tegevus loodusväärtusi ei kahjusta, ühitades looduskaitse ja arendushuvid.

2.6. Üksikobjekti kaitse alt väljaarvamise põhjendus

LKS § 13 lõikest 1 tulenevalt kohaldatakse loodusobjekti kaitse alla võtmise otsuse kehtetuks tunnistamisel sama seaduse §-des 8 ja 9 loodusobjekti kaitse alla võtmise kohta sätestatud. LKS § 10 lõike 6 kohaselt võtab looduse üksikobjekti kaitse alla keskkonnaminister ning lähtudes eeltoodust ja haldusmenetluse seaduse § 68 lõikest 2 tunnistab senise kaitse-eeskirja või kaitsekorra kehtetuks samuti keskkonnaminister.

Tallinna Linnavalitsuse 28. mai 1993. a määruse nr 105 „Linnapuude, parkide ja aedade looduskaitse alla võtmine” nimekirja tabelis I „Looduskaitse all olevate üksikpuude ja puudegruppide nimekiri” punktiga 28 võeti kaitse alla kaks paplit Narva mnt ja Weizenbergi tn ristmikul. Üks puudest langetati ohutuse kaalutlusel 1. septembril 2010. a.

Kaitsealune looduse üksikobjekt must pappel kasvas Kesklinna linnaosas transpordimaal katastriüksusel tunnusega 78401:115:0141 Uus-Sadama bussipeatuse juures Narva maanteest u 3 m kaugusel haljasalal. Puu oli hinnanguliselt 120 aasta vanune, võra läbimõõduga 12 m, ümbermõõduga rinnakõrguselt 5,5 m, puu kõrguseks oli keskmiselt 21 m.

Eksperdi hinnangud mustale paplile andsid 2017. aastal maastikuarhitekt Sulev Nurme ja Jüri Järvis ning 2018. aastal arborist Teppo Suoranta. Tööde eesmärk oli hinnata puu tervislikku seisundit, dendroloogilist ja esteetilist väärtust ja ohutegureid sõltuvalt puu asukohast linnaruumis.

Eksperdi hinnangute kokkuvõte

Musta papli võras on palju kuivanud oksid, kuivanud on ka üks suur kõrvalharu. Leiduvad ulatuslikud koorekahjustused (400 x 160 cm) ja on lahtist koort. Puu tüvi on oluliselt nõrgenenud seoses pehmemädanike ulatusliku levikuga juurekaela välisosas. Puu seisukindlust vähendab oluliselt maapinna lähedal välisperimeetril ligi 15 cm sügavusele ulatuv pehmemädanik, mis ilmnes ka mikropuurimisel neljas proovipunktis. Suure tuule korral võib puu murduda, ohustades nii Narva maanteel kui ka A. Weizenbergi tänaval liiklejaid ning bussiootepaviljonis ootajaid, murdumisoht suureneb mädaniku edasise levimisega. Ekspertide arvamus oli, et puu on eriti ohtlik ja tuleb likvideerida. Keskkonnaamet andis nõusoleku raieloa väljastamiseks 9. novembril 2018. a kirjaga nr 7-9/18/17726-2. Must pappel langetati 28. novembril 2018. a.

Muudatused õigusaktides

Seoses musta papli likvideerimisega tehakse keskkonnaministri 22. märtsi 2002. a määruks nr 15 „Tallinna linna territooriumil asuvaid kaitstavaid looduse üksikobjekte ümbritseva kaitsevööndi ulatus” järgmine muudatus: paragrahvi 3 lõike 2 punkt 26 tunnistatakse kehtetuks. Keskkonnaminister kehtestas 3. mail 2016. a määruse nr 8 „Harju, Järva, Lääne, Rapla ja Saare maakonna looduse üksikobjektide kaitse alt väljaarvamine”, mille paragrahvi 1 lõike 1 punktide 4, 5 ja 6 alusel arvati kaitse alt välja Kopliranna kivi (KLO4000078), Krulli kivi (KLO4000080) ja harilik hobukastan (KLO4000021) nende hävimise ja looduskaitseväärtuse kadumise tõttu. Määruse nr 8 jõustumise järgselt jäi 2016. aastal ekslikult muutmata

keskkonnaministri 22. märtsi 2002. a määrus nr 15 „Tallinna linna territooriumil asuvaid kaitstavaid looduse üksikobjekte ümbritseva kaitsevööndi ulatus”, millega oli määratud kaitse alt välja arvatud objektide piiranguvööndi ulatus.

Seoses asjaoluga, et Kopliranna kivi, Krulli kivi ja harilik hobukastan ei ole alates 2016. a kaitse all, tehakse käesoleva määrusega parandus keskkonnaministri 22. märtsi 2002. a määruses nr 15 „Tallinna linna territooriumil asuvaid kaitstavaid looduse üksikobjekte ümbritseva kaitsevööndi ulatus” ning tunnistatakse kehtetuks nimetatud kolme objekti piiranguvööndi ulatust reguleerivad punktid, vastavalt paragrahvi 4 lõige 12 ja paragrahvi 3 lõike 2 punkt 14.

3. Menetluse kirjeldus

Keskkonnaamet koostas 2017. aastal kümne Tallinna pargi kaitse alt väljaarvamise väljatöötamise kavatsuse, mis käsitles muu hulgas Windecki parki (KLO1200275) Pirita linnaosas, mille territooriumil punane tamm kasvab. Keskkonnaamet tellis dendroloog Olev Abnerilt ekspertiisi, mille eesmärk oli hinnata Windecki pargi väärtuseid üksikpuude või puurühmade tasandil. Samuti analüüsida looduskaitseadusest tulenevate piirangute ulatust ning kaitsekorda lähtudes looduskaitseaduse §-st 44 ja/või §-st 68. Kokkuvõtteks tuvastas ekspert, et Windecki suvemõisa kogu ajalooline hoonestus ja enamik teedevõrgust on hävinud ja neid ei ole võimalik taastada ning objekti ei ole enam otstarbekas riiklikul tasemel edasi kaitsta.

Ekspert tegi ettepaneku võtta Windecki pargi alal kaitse alla järgmised dendrooloogiliselt väärtuslikud puud: riiklikul tasandil punane tamm ja kohalikul tasandil piki astangut paiknev kõige vanem (u 135 aastat) lehiste rida Tallinnas (17 puud), 12 harilikku valgepööki kui dendrooloogilist haruldust ning kaks tähelepanuväärselt jämedat hõbehaaba Tuulenurga tn 6 ja Tuulenurga tn 16 alal.

Keskkonnaamet, tuginedes dendroloog Olev Abneri eksperdihinnangule, tegi 28. veebruari 2018. a kirjaga nr 7-16/18/2881 Pirita Linnaosa Valitsusele ettepaneku võtta kohaliku kaitse alla ülalnimetatud väärtuslikud puud.

Keskkonnaamet saatis 22. mail 2018. a teavituskirja kolmele asjaomasele isikule (Tuulenurga tn 6, Tuulenurga tn 8 ja Tuulenurga tn 4 maaomanikele) kaitstava looduse üksikobjekti, punase tamme kaitse alla võtmise ettepaneku kohta. Kirjale olid lisatud dendroloog Olev Abneri poolt 2017. aasta sügisel koostatud ekspertiis ning skeem punase tamme asukoha ja piiranguvööndi ulatusega. Keskkonnaamet palus tagasisidet/seisukohta punase tamme looduse üksikobjektina riikliku kaitse alla võtmise ja puule 20 m ulatuses piiranguvööndi määramise kohta 5. juuniks 2018. a. Keegi kolmest asjaomasest isikust oma seisukohta ei väljendanud.

Keskkonnaminister algatas 28. augusti 2018. a käskkirjaga nr 652 Tallinna kümne pargi (sealhulgas Windecki pargi) kaitse alt väljaarvamise ja looduse üksikobjekti, punase tamme kaitse alla võtmise menetluse.

Keskkonnaamet tellis 2017. aastal maastikuarhitekt S. Nurmelt ekspertiisi, mille eesmärk oli hinnata Tallinna kahe puu, sealhulgas A. Weizenbergi ja Narva mnt ristmiku nurgal kasvanud musta papli tervislikku seisundit, dendrooloogilise ja esteetilise väärtuse säilimist, tuua välja ohutegurid sõltuvalt puude asukohast linnaruumis ning anda soovitusel puude edaspidise hoolduse ja säilitamise osas (eksperdihinnangu kokkuvõte on esitatud punktis 2.5).

7. detsembril 2017. a toimus Tallinna Keskkonnaametis koosolek, kus osalesid Keskkonnaameti ja Tallinna Linnavalitsuse spetsialistid. Eesmärk oli tutvustada S. Nurme koostatud ekspertiisi ning leida lahendus ohtlike puude edaspidise hoolduse ja/või säilitamise kohta.

Tallinna Linnavalitsus tellis omalt poolt A. Weizenbergi ja Narva mnt ristmiku nurgal kasvanud musta papli uuringu, mille tegi arborist T. Suoranta 2018. aastal (ekspertihinnangu kokkuvõte on esitatud punktis 2.5).

Tallinna Keskkonnaamet, tuginedes uuringutes välja toodud puu ohtlikkusele, soovis 30. oktoobril 2018. a Keskkonnaameti nõusolekut musta papli raieloa vormistamiseks. Nõusolek väljastati 9. novembril 2018. a kirjaga nr 7-9/18/17726-2.

Määruse eelnõu avalikustamine.

Eelnõukohase määruse avalik väljapanek toimus 18. aprillist kuni 3. maini 2019. a Keskkonnaameti Põhja regiooni Tallinna kontoris Viljandi mnt 16, Tallinna Linnavalitsuses Vabaduse väljak 7 ja Pirita Linnaosa Valitsuses Kloostri tee 6.

Teade avaliku väljapaneku kohta ilmus väljaandes Ametlikud Teadaanded 11. aprillil 2019. a nr 1451596 all ja üleriigilise levikuga ajalehes Postimees 18. aprillil 2019. a, samuti Pirita Linnaosa Valitsuse ja Keskkonnaameti veebilehel.

Menetluse käigus saadeti kolmele asjaomasele katastriüksuse omanikule avaliku väljapaneku kohta väljastusteatega kiri koos määruse eelnõu ja seletuskirjaga. Isikud said kirjad kätte, kuid tagasisidet ei andnud. Määruse eelnõu ja seletuskiri saadeti e-kirjaga Tallinna Linnavalitsusele, Tallinna Keskkonnaametile ja Pirita Linnaosa Valitsusele.

Ettepanekuid ja vastuväiteid määruse eelnõu kohta paluti esitada Keskkonnaametile hiljemalt 3. maiks 2019. a. Ühtegi ettepanekut ei laekunud.

Määruse eelnõu avalik arutelu toimus 16. mail 2019. a Keskkonnaameti Harju kontoris. Arutelul osales kaks Keskkonnaameti töötajat ja üks Tallinna Keskkonnaameti töötaja.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Euroopa Liidu õigus ei reguleeri otseselt määruse eelnõus käsitletud küsimusi.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Määrus aitab kaasa väärtusliku ja silmapaistva looduse üksikobjekti, punase tamme säilimisele.

Planeeringud tuleb kooskõlla viia kehtestatud õigusaktidega. Seega mõjutab määruse kehtestamine ka kehtestatud planeeringuid. Kohalikul omavalitsusel on õigus Pirita linnaosa üldplaneeringusse (kehtestatud Tallinna Linnavolikogu 17. septembri 2009. a otsusega nr 179) lisada uus riikliku kaitse alla võetud üksikobjekt.

Maamaksuseaduse § 4 lõike 2 kohaselt makstakse looduskaitseaduse §-s 31 sätestatud piiranguvööndi maalt maamaksu vastavalt 50% maamaksumäärast. Üksikobjekti kaitse alla võtmisega ja 20 m raadiusega piiranguvööndi (1250 m²) määramisega ei toimu maamaksu laekumise muutust kohalikule omavalitsusele, kuna antud ala oli juba eelnevalt riikliku kaitse all Windecki pargi koosseisus.

Kaitstava looduse üksikobjekti, musta papli kaitse alt väljaarvamise ja 30 m raadiusega piiranguvööndi kustutamise (2826 m²) ei toimu maamaksu laekumise muutust kohalikule omavalitsusele. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punktide 6 ja 10 kohaselt ei maksta omavalitsuse haldusalas olevalt munitsipaalmaalt maamaksu.

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisasja väärtusele vastava tasu eest. Kinnisasja sihtotstarbeline kasutamine on oluliselt piiratud, kui piirangud on olulised enamal kui 50% kinnisasja pindalast. Kaitse alla võetava looduse üksikobjekti piiranguvööndi pindala on 1250 m², mis paikneb kahel eraomandis oleval elamumaa sihtotstarbega katastriüksusel ja ühel munitsipaalomanduses oleval transpordimaa sihtotstarbega katastriüksusel. Kaitstava üksikobjekti piiranguvööndi pindala Tuulenurga tn 6 katastriüksusel on hinnanguliselt 655 m² (22% kogupindalast), Tuulenurga tn 8 katastriüksusel 245 m² (10,5% kogupindalast) ja Tuulenurga tänava katastriüksusel 350 m² (2% kogupindalast). Üksikobjekti kaitseks kehtestatav piiranguvöönd ei sea olulisi kitsendusi kinnisasja sihtotstarbelisele kasutamisele ja seega ei teki riigil kohustust nende kinnistute omandamiseks.

Üksikobjekti piiranguvööndisse ei jää hooldamist ja taastamist vajavaid poollooduslikke kooslusi ega toetuskõlblikku Natura 2000 erametsamaad.

Riigimetsamaal saamata jäävat tulu ei teki, kuna üksikobjekt asub eramaal.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Määruse vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on kooskõlastatud teiste ministeeriumitega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Ministeeriumid on kooskõlastanud eelnõu vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks.